

# Sæt navn på trolden

Overtro har en næsten magisk tiltrækningskraft på børn og unge, skriver præsteparret Lars og Ulla Tjalve, som her giver konkrete ideer til, hvordan man kan tage emner som spøgelse og ånden i glasset op med for eksempel konfirmander.



"Ånd" er et grundbegreb i kristen tro og teologi. "Ånder" mener vi hører hjemme andetsteds, dels i overtroen, dels i psykiatrien. "Ånd" står for mening og sammenhæng og forbindelsen mellem Gud og menneske; "ånder" hører åbenbart til folketroens uopgivelige elementer. I forne tider så man nisser, elverfolk, spøgelse og gengangere. Nisser og elverfolk har trukket sig tilbage; spøgelse er blevet. Og det troen på ånderne også. Folketro opstår jo ikke ud af ingenting. Vi bor selv i en gammel præstegård med listende fodtrin ved nattetide, hviskende stemmer og døre, hvis håndtag bliver trykket ned, så de åbnes. Fænomenerne er der. Er vi så hjemsoget af hvileløse ånder? Vi mener nej. Det er et gammelt hus, hvor træværket giver sig, dørfyldingerne lige så, og trækvinden kan godt hvisle lidt. Vi bor lige op ad kirkegården. Det er vidnefast, at der er set spøgelse dér. Selv har vi aldrig set dem, men talt med nogen, der har.

Er det så overtro? Ja, men hvad er så overtro? Vi vil kalde overtroen for troens skygge. Den er så et forsøg på at forholde sig til det irrationelle i tilværelsens grænsesituationer som død, sorg og sjælekriser. Derfor udøver den en næsten magisk tiltrækningskraft – især på børn og unge,

der netop befinder sig i overgangens grænsesituation – omkring konfirmationsalderen, 7.-8.-9.-klasstrin.

## Et undervisningsforløb

Vi begynder med spøgelsehistorierne. Folkemindesamlerne fra det 19. århundrede, Just Matthias Thiele eller Evald Tang Kristensen er leveringsdygtige. Men endnu bedre er B.S. Ingemann, der i sine gysere næsten viser sig som en dansk Edgar Allan Poe. Historier som "Den levende døde" eller "Selvcitationen" er rigtig gode at bruge, fordi de hele vejen opretholder en fornem tvetydighed: findes der en naturlig forklaring eller ej? Det rette sted at fortælle sådanne historier er f.eks. kirkens loft.

Vi har flere gange arrangeret spøgelsesvandring på kirkegården. De skal ifølge sagens natur foregå om aftenen - helst hen ad midnat. Efter en fortælling om de væsner, man kan risikere at møde: Kirkegrimmen (kirkegårdens mystiske vogter), helhesten (måske den der engang blev begravet levende som offer til Odin?), kirkegrisen (en lille pattegris der især siges at holde til ved børnegrave) gennemvandles en rute ad de mest dunkle stier.